

3. Мацюк З., Станкевич Н. Українська мова професійного спілкування: Навч. посібн. К.: Каравела, 2010. 352 с.
4. Шевчук С. В. Ділове мовлення для державних службовців. К.: Арій, 2008. 424 с.
5. Орбан-Лембрик Л.Е. Психологія управління. К.: Академвидав, 2003. 568 с.
6. Сайтарли І. А. Культура міжособистісних стосунків: Навч. посібн. К.: Академвидав, 2007. 240 с.

УДК 821.161.2.09:929

Шевченко С. М.

к. п. н., старший науковий співробітник,
старший науковий співробітник відділу історії та філософії освіти,
Інститут педагогіки Національної академії педагогічних наук України

ФІЛОСОФСЬКО-ОСВІТНІ РЕФЛЕКСІЇ ЩОДО СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

Сучасна українська освіта – це освіта постійного пошуку. Сьогодні існує значна кількість розроблених і затверджених на державному рівні програм, зокрема: Національна доктрина розвитку освіти XXI століття, програма “Вчитель”, постійно змінюється і оновлюється закон “Про вищу освіту”. Принциповим у даному питанні є те, що молода людина повинна стати особистістю демократичною, гуманною, конкурентоздатною на теренах світового простору. Освіта, в свою чергу, базуючись на національній ідеї, має сформувати у молоді такі національні інтереси та риси, які б могли відповідати потребам суспільства. Актуальним і проблемним питанням в Україні є підготовка підростаючого покоління до життя у системі демократичних відносин. Власне формування культури демократичного мислення, поведінки та практики повинно створюватися на базі демократичних та духовних цінностей.

Українська педагогічна еліта, починаючи з відомих педагогів К. Ушинського, С. Русової, В. Сухомлинського та інших завжди стояла на передових позиціях в цьому питанні, але часи змінювались і сучасний світ потребує більш ретельного підходу до цієї проблеми. Сучасна світова освіта – це освіта фундаментальних нововведень, інновацій, прогнозування на майбутнє та модернізацію. Сьогодні в центрі суспільної свідомості стоять вічні питання “що є людина”, “як народжується особистість”, “чому вчити і як виховувати”.

В сучасній школі відроджується поняття, душі як атрибута духовності, цілісності суб’єкта. і виступає як процес осмислення себе, своєї сім’ї, держави, нації, людства.

Більшість освітян сповідують особистісно орієнтований підхід. Його суть, в основному, полягає в тому, щоб розглядати учня в системі освіти не засобом, а метою освіти, тобто він має стати суб’єктом навчання, виховання й розвитку.

Із чотирьох способів мотивації: матеріальної, пізнавальної, самореалізації й персоналізації можна виокремити найвищу для особистості – персоналізацію (визнання, авторитет, значущість, любов, влада). Цю точку зору раніше висловлював З. Фрейд, на неї покладаються у своїх наукових працях Л. Виготський, І. Бех та інші. Отже, якщо ті знання, вміння, навички, способи мислення, які формуються в навчально-пізнавальній діяльності школяра, допомагають йому персоналізуватися в соціальному середовищі, в колективі, в сім’ї, серед друзів, то такий учень бере активну участь у

розв’язанні проблем, поставлених учителем, а це якраз і є основою для розвитку особистості [2].

Реалізуючи особистісно орієнтований підхід ряд педагогічних колективів сформувавши свої якісно-діючі виховні моделі. Це виховна система О.А. Захаренка, де реалізується “середовищний підхід”, виховна система українського коледжу ім. В.О. Сухомлинського, де сповідується культуро-творча функція школи, виховна система Великосорочинської школи-інтернату, де основу навчально-виховного процесу поставлено національну та духовну культуру українського народу, технологія “Педагогічна підтримка” Синельниковської школи № 1, що на Дніпропетровщині.

Вона передбачає виявлення сильних і слабких сторін особистості та організацію такого педагогічного середовища, яке сприяє її успішному розвитку на основі зростання кращих якостей і корекції проблем. Виховна модель “Планета Ясенівка” Ясенівської школи Київської області, її змістом є творча духовна і матеріальна діяльність дитини з “розпредмечування” соціального досвіду, що акумулювався в об’єктах соціальної культури або генерується при функціонуванні людських спільностей.

Становлення сучасної педагогічної науки відбувається у протиборстві консервативного і прогресивного, в тісній єдності теорії і практики. В момент кардинальних історичних змін, коли розпалась стара система цінностей, практика домінувала над наукою, тому що молоде покоління жило і виховувалось, не чекаючи, коли з’являться нові підручники з педагогіки, коли педагоги переосмислять необхідність докорінного оновлення змісту, форм і методів виховання. Та забезпечать їх гнучкість, диференціацію, здатність адекватно реагувати на зміни в суспільстві, максимально враховуючи інтереси і потреби здібних і обдарованих дітей. З урахуванням суспільних тенденцій, негативних та позитивних процесів у школах осмислюються методичні аспекти досягнення нової якості формування особистості учня. Виховна система займає центральне місце в сучасній педагогічній науці. Триває процес становлення оригінальних виховних систем, що відповідають профілю навчального закладу, особливостям психічного і морально розвитку учнів, їхнім духовним потребам [1].

Прояв і втілення творчого потенціалу людини завжди були і є основним джерелом суспільного вдосконалення і культурно-історичного поступу. Для виживання, саморозвитку і творчої самореалізації особистості у складних сучасних умовах потрібна здатність до осмислення і перетворення власного досвіду, вміння вийти за межі сформованих у суспільстві стереотипів і соціальних шаблонів та знайти своє місце у світі. Саме тому особливої значущості набуває формування творчого і водночас ціннісно-сислового ставлення людини до дійсності, розвиток її творчої унікальності.

Список літератури

1. Мазоха Д. С. На шляху до педагогічної професії / Київ, 2005. С. 31.
2. Енциклопедія освіти ; головний ред. В. Г. Кремень. Київ : Юрінком Інтер, 2008. С. 646.
3. Савицька Н. Л. Інституціональні проблеми взаємодії стейкхолдерів у вищій освіті [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/4323/1/Savicka.pdf>